

7



DEPARTMENT OF EDUCATION
SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL
REGION VII

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental



Edukasyon sa Pagpapakatao

Ikalawang Markahan – Modyul 7.b:
Palatandaan ng Mapanagutang Paggamit ng
Kalayaan
(Linggo: Ikaanim)



MAKAMAY-ARI NG PAMAHALAAN
DI IPINAGBIBILI

Edukasyon sa Pagpapakatao – Ikapitong Baitang
Alternative Delivery Mode
Ikalawang Markahan –Modyul 7.b: Palatandaan ng Mapangutang Paggamit ng Kalayaan

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Stephanie F. Alob

Editor: Venus V. Mañoza

Tagasuri: Lorna R. Renacia, Hana Lou G. Gabay,
Amancio M. Gainsan Jr., Florence A. Casquejo

Tagaguhit: Almar L. Cabrera

Tagalapat: Venus V. Mañoza

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V	Rosela R. Abiera
Fay C. Luarez, TM, Ed.D., Ph.D.	Maricel S. Rasid
Nilita L. Ragay Ed. D.	Elmar L. Cabrera
Donre B. Mira Ed. D.	

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education –Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental
Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117
E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Edukasyon sa Pagpapakatao

Ikalawang Markahan– Modyul 7.b: Palatandaan ng Mapanagutang Paggamit ng Kalayaan (Linggo: Ikaanim)



Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Palatandaan ng Mapanagutang Paggamit ng Kalayaan.

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:



Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa Edukasyon sa Pagpapakatao 7 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa Palatandaan ng Mapanagutang Paggamit ng Kalayaan.

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.



Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.



Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.



Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.



Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.



Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.



Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.



Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.



Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.



Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.



Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.



Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa. Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

KALAYAAN



Alamin

MGA KASANAYANG PAMPAGKATUTO:

Nahihinuha na likas sa tao ang malayang pagpili sa mabuti o sa masama; ngunit ang kalayaan ay may kakambal na pananagutan para sa kabutihan.

EsP7PT -Ilf - 7.3

Naisasagawa ang pagbuo ng mga hakbang upang baguhin o paunlarin ang kaniyang paggamit ng kalayaan.

EsP7PT -Ilf - 7.4

Mga Layunin

Sa modyul na ito, inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan, at pag-unawa:

Kaalaman: Naipagpapatuloy ang paggamit ng kalayaan na may pananagutan sa maaaring kahihinatnan ng kilos;

Saykomotor: Nakalilikha ng mga paraan kung paano magagamit nang wasto ang ating kalayaan; at

Apektiv: Nasusuri ang mga palatandaan ng mapanagutang paggamit ng kalayaan.



Subukin

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang mga tanong. Isulat ang titik ng pinakaangkop na sagot sa inyong kuwaderno.

1. Ayon sa obserbasyon ni Santo Tomas de Aquino, nakasalalay sa kilos-loob ng tao ang kanyang kalayaan.
A. kalayaang gumusto
B. Panloob na Kalayaan
C. kalayaang tumukoy
D. panlabas na Kalayaan.
2. Ito ang kalayaan upang isakatuparan ang gawain na ninais ng kilos-loob.
A. kabutihang pansarili
B. kabutihang panlahat
C. Likas na Batas Moral
D. Panlabas na Kalayaan
3. Ang limitasyong ito ay itinakda ng _____
A. Likas na Batas Moral
B. Sr. Felicidad C. Lipio
C. Santo Tomas de Aquino
D. Panlabas na Kalayaan
4. Ang kalayaan ng tao ay nakabatay sa pagsunod sa Likas na Batas Moral.
A. Tama
B. Mali
C. Wala sa nabanggit
5. Ang tunay na kalayaan ay mapanagutan kaya't inaasahang ito ay gagamitin sa paggawa nang naaayon sa kabutihan. Ang tunay na kalayaan ay ang paggawa nang _____.
A. Pagkakamali
B. Mabuti
C. Kalayaan
D. Pagkatao
6. Ang tao ay may _____, kaya siya ay may kakayahan na magsuri at pumili ng narapat.
A. Kamalayan
B. kilos-loob
C. kabutihang pansarili
D. pasiya o kilos
7. Ang Likas na Batas Moral ay ibinigay sa tao noong siya'y likhain.
A. Tama
B. Mali
C. Wala sa nabanggit
8. Ang bawat kilos o pagpapasya ay may katumbas na epekto, mabuti man o masama.
A. Tama
B. Mali
C. Wala sa nabanggit
9. Ang pagkabawas o pagkaalis ng _____ ay posibleng mawala sa puwersa sa labas ng tao. Kapag ang tao ay ikinulong, mawawala ang kanyang panlabas na kalayaan.
A. Panlabas na Kalayaan
B. Political
C. Propesyona
D. pangakademikong kalayaan

10. Ang pang-akademikong kalayaan halimbawa ay ang kalayaang pumili ng paaralang papasukan at kursong kukunin sa kolehiyo. Ito ay nabibilang sa Panlabas na _____.
- A. Kalayaan
C. pangakademikong Kalayaan
- B. Ang Likas na Batas Moral
D. kabutihang pansarili



Balikan

Upang magamit ang iyong isip at kilos-loob sa pagpapaunlad ng iyong pagkatao ipinagkaloob din sa iyo ang iyong kalayaan. Paano mo ginagamit ang iyong kalayaan? Tugma kaya ito sa layunin kung bakit ito ipinagkaloob sa iyo?



Tuklasin

Panuto: Pag-aralan ang sumusunod na sitwasyon, masasabi mo bang may kalayaan sa mga ito? Sa bawat situwasyon sa unang hanay, sabihin kung may kalayaan o wala sa pamamagitan ng paglalagay ng tsek (|) kung mayroon o ekis (x) sa ikalawang kolum. Isulat ang iyong patunay sa iyong sagot, isulat ito sa ikatlong kolum.

SITWASYON	MAY KALAYAAN O WALA	PATUNAY
1. Pagbibisyo (pagsusugal, pagsisigarilyo, pag-inom ng alak, pagkakulong sa droga)		
2. Maagang pag-aasawa o pagbubuntis		
3. Pagpapabaya sap ag-aaral (hindi gumagawa ng proyekto o ng takdang-aralin)		
4. Pagrerebelde sa mga magulang		
5. Pagsasama sa maling barkada		



URI NG KALAYAAN

Mayroong dalawang uri ng kalayaan:

1. Panloob na Kalayaan. Ayon sa obserbasyon ni Santo Tomas de Aquino, nakasalalay sa kilos-loob ng tao ang kanyang kalayaan. Tinutukoy ng Panloob na Kalayaan ng kilos-loob ang: a) kalayaang gumusto (freedom of exercise) – ito ang kalayaang magnais o hindi magnais b) kalayaang tumukoy (freedom of specification) – ito naman ang kalayaan upang tukuyin kung alin ang nanaisin

2. Panlabas na Kalayaan. Ito ang kalayaan upang isakatuparan ang gawain na ninais ng kilos-loob. Naiimpluwensiyahan ng mga panlabas na salik ang kalayaang ito. Maaaring mabawasan o maalís ang kalayaang ito sa pamamagitan ng puwersa sa labas ng tao. Kapag ang tao ay ikinulong, mawawala ang kanyang panlabas na kalayaan.

Ayon kay Esther Esteban (1990), ang konsepto ng kalayaan ay nangangahulugan na nagagawa o nakakayang gawin ng tao ang nararapat upang makamit ang pinakamataas at pinakadakilang layunin ng kanyang pagkatao. Malaya ang taong linangin ang kanyang sarili at paunlarin ito. Ang kalayaan ng tao ay nakabatay sa pagsunod sa Likas na Batas Moral. Ang tunay na kalayaan ay masusumpungan sa pagsunod sa batas na ito. Sa bawat batas na nauunawaan at sinusunod ng tao, mas nadaragdagan ang kanyang kalayaan. Bakit nga ba pinayagan ng Diyos na maging malaya ang tao na tanggapin o suwayin ang Kanyang batas? Bakit hinahayaan ng isang magulang ang kanyang anak na sumubok, pumili at magpasya para sa kanyang sarili? Ito ay sa dahilang umaasa ang Diyos o maging ang magulang ng pagsunod mula sa pag-unawa at pagmamahal hindi dahil sa pinilit at pagsunod na may takot. Dahil dito, ang kalayaan ng tao ay palaging may kakambal na pananagutan. Ang tao ay kailangang maging mapanagutan sa anumang kilos at pagpapasyang gagawin. Paano mo malalaman kung naging mapanagutan ka sa paggamit ng kalayaan? Narito ang ilang palatandaan ayon kay Esteban (1990):

Ang tunay na KALAYAAN ay ang paggawa ng kabutihan

1. Kung naisaalang-alang mo ang kabutihang pansarili (personal good) at ang kabutihang panlahat (common good). Halimbawa, ginagamit mo ang kalayaan upang malampasan ang mga balakid sa pag-unlad ng ating pagkatao. Ang maging malaya sa kamangmangan, kahirapan, katamaran, kasamaan ay ilan sa mga ito. Itinatalaga din ang kalayaan para sa ikabubuti ng kapwa katulad ng pakikilahok sa mga proyektong pampamayanan o maging sa pagtatanggol sa mabubuting adhikain.

2. Kung handa kang harapin ang anumang kahihinatnan ng iyong pagpapasya. Ang bawat kilos o pagpapasya ay may katumbas na epekto, mabuti man o masama. Hindi lamang sapat na harapin ang kahihinatnan ng pasiya o kilos kundi ang gamitin ang kalayaan upang itama ang anumang pagkakamali.

3. Kung ang iyong pagkilos ay hindi sumasalungat sa Likas na Batas Moral. Ang Likas na Batas Moral ay ibinigay sa tao noong siya'y likhain. Nakasaad sa mga batas na ito ang dapat gawin at di dapat gawin ng tao. Ang mga batas na ito ang siyang batayan sa pagsasaalang-alang sa pagkilala ng kabutihang pansarili at kabutihang panlahat. Bagamat may kalayaang pumili ang tao dahil sa kanyang kilos-loob, ang tao ay may kamalayan, kaya siya ay may kakayahan na magsuri at pumili ng nararapat. Siya ay may moral na tungkulin na piliin ang ayon sa moral na batayan. Ang kalayaan ng kilos-loob ay bahagi ng ating ispirituwal na aspeto ng ating pagkatao. Bigay ito ng Diyos sa tao upang malaya niyang mahubog ang kanyang pagkatao. Ang tunay na kalayaan ay mapanagutan kaya't inaasahang ito ay gagamitin sa paggawa nang naaayon sa kabutihan. Ang tunay na kalayaan ay ang paggawa nang mabuti.

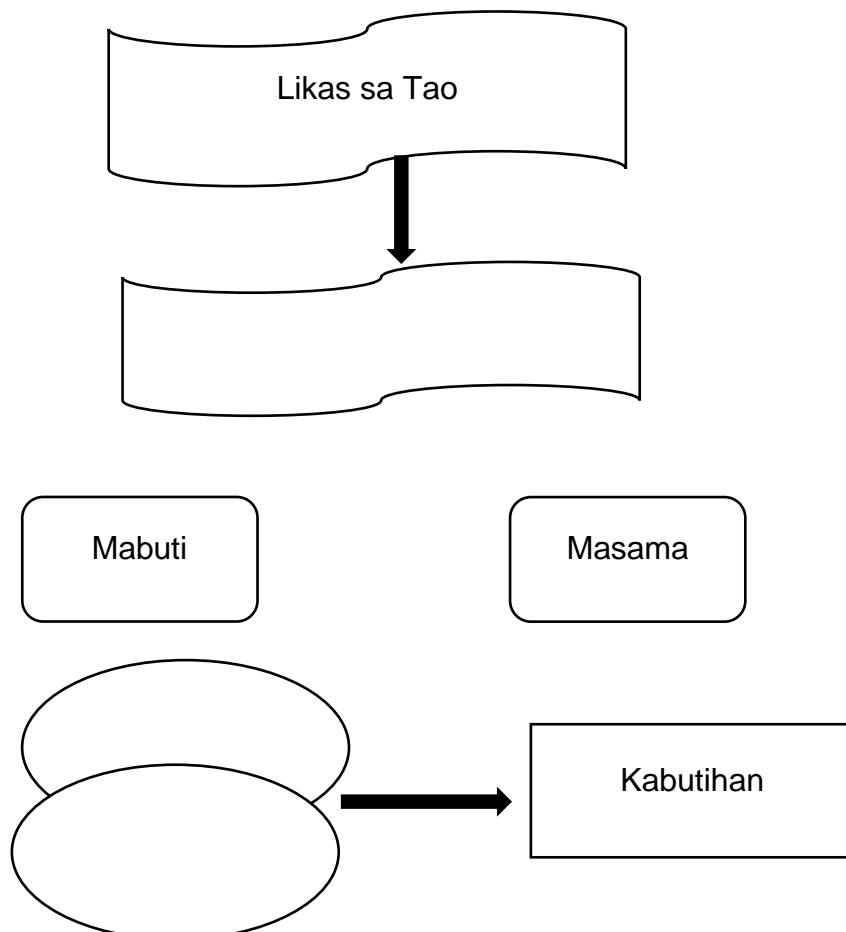


Pagyamanin

Ano ang naunawaan mo sa iyong binasa? Upang masubok ang lalim ng iyong naunawaan sagutin mo ang sumusunod na tanong sa iyong kuwaderno:

- Paano maipamamalas ang tunay na kalayaan?
- Bakit kailangang may hangganan ang kalayaan ng tao?
- Paano naging malaya ang taong gumagawa ng mabuti?

Anong konsepto ang naunawaan mo mula sa babasahin. Sagutin ito sa iyong kuwaderno gamit ang graphic organizer.





Isaisip

Ang natutunan ko ay

Ang nahihinuha ko ay

Ang isasabuhay ko ay



Isagawa

Panuto: Sumulat ng pagninilay tungkol sa natuklasan mong tunay na kahulugan ng kalayaan. Sagutin ang mga tanong na: Ano ang nabago sa aking pananaw tungkol sa kalayaan? Paano ko maipakikita ang pagpapahalaga ko sa kalayaang taglay ko? Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Ano ang nagbago sa aking pananaw tungkol sa kalayaan?

Paano ko maipakikita ang pagpapahalaga ko sa kalayaang taglay ko?



Tayahin

Ang salitang kalayaan ay karaniwang gumigising sa puso ng bawat tao. Ipinaglalaman ng bawat tao ang kaniyang karapatang mabuhay at magpasiya ayon sa kaniyang nais.

1. Ang kalayaan ba ng tao ay may kapalit?
2. Ang lahat ba ng tao ay may kalayaan? Ipaliwanag.
3. Kapag ikaw ay mahirap matatamo mo ba ang kalayaan?



Karagdagang Gawain

Subukin mong gawin ang gawaing nakasaad sa ibaba:

- Mag-isip ng isang sitwasyon na nagpapakita ng negatibong katangiang taglay na nakahahadlang sa paggamit mo ng tunay na **kalayaan** na kailangan mong baguhin sa iyong sarili.
- Magbigay ng dalawang paraang gagawin upang malampasan ang negatibong katangiang taglay na makakahadlang sa paggamit ng tunay na **kalayaan**.

Sanggunian

- ♣ De Torre, Joseph M. Christian Philosophy. Manila: Sinag-tala Publisher(1980).
- ♣ Esteban, Esther J. Education in Values: What, Why and for Whom. Manila: Sinag-tala Publishers, Inc. (1990).
- ♣ Institute for Development Education Center for Research and Communication. Perspective: Current Issues in Values Education 4. Manila: Sinag-tala Publisher (1992).
- ♣ Lipio, Felicidad C. Konsiyensiya para sa mga Katolikong Pilipin. NB. Manila. (2004)
- ♣ Quito, Emerita S. Fundamentals of Ethics. Manila: C & E Publishing Inc. (2008).
- ♣ Kawanihan ng Edukasyon Sekundarya, Kagawaran ng Edukasyon. 2010. Gabay sa Pagtuturo sa EP para sa 2010 Kurikulum ng Edukasyon Sekundarya (SEC) Pasig City: Awtor
- ♣ Philosophy of Freedom (n.d.) Retrieved June 20, 2009 from http://en.wikipedia.org/wiki/Philosophy_of_Freedom
- ♣ Freedom (philosophy) (n.d.) Retrieved June 20, 2009 from <http://en.wikipedia.org/wiki/Freedom>



Susi sa Pagwawasto

II. Pag-unawa sa Babasahin o bahaging Pagpapalilim (Graphic Organizer) Likas sa tao ang malayang pagpili sa mabuti o masama ngunit ang kalayaan ay may kakambal na pananagutan para sa kabutihan

Magkaka-iba ang sagot.

Tayahin

Subukin

1. c
2. d
3. b
4. c
5. d
6. b
7. b
8. c
9. a
10. b

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental
Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117

Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Website: lrmds.depednodis.net

